

Baltic Cable AB
Gustav Adolfs torg 47
221 39 MALMÖ

Föreläggande vid vite avseende hantering av inkomster från tilldelning av sammanlänkning

Beslut

Energimarknadsinspektionen (Ei) förelägger Baltic Cable AB, 556420-6026, att senast **tre månader** efter delgivning av detta beslut

1. placera intäkter från tilldelning av sammanlänkning om sammanlagt 98 480 864 kr för perioden 1 juli 2013–30 juni 2014 på ett separat internkonto tills det blir möjligt att använda intäkterna för följande ändamål:
 - a) garantier för att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig, och/eller
 - b) nätinvesteringar för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten, särskilt sådana som avser nya sammanlänknings.
2. placera intäkter från tilldelning av sammanlänkning om sammanlagt 128 944 497 kr för perioden 1 juli 2014–30 juni 2015, på ett separat internkonto tills det blir möjligt att använda intäkterna för följande ändamål:
 - a) garantier för att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig, och/eller
 - b) nätinvesteringar för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten, särskilt sådana som avser nya sammanlänknings.
3. inkomma med ett utdrag ur bokföringen samt ett revisorsintyg som styrker att beloppet om sammanlagt 98 480 864 kr för perioden 1 juli 2013–30 juni 2014 har placerats på ett separat internkonto.
4. inkomma med ett utdrag från bokföringen samt ett revisorsintyg som styrker att beloppet om sammanlagt 128 944 497 kr för perioden 1 juli 2014–30 juni 2015 har placerats på ett separat internkonto.

Föreläggandet enligt 3-4 är förenat med ett vite om fem miljoner kronor (5 000 000 kr) för varje påbörjad månad som föreläggandet inte följs, räknat tre månader från det att Baltic Cable AB delges detta beslut.

Beskrivning av ärendet

Baltic Cable AB (företaget) äger och driver en 600 MW likströmsledning som togs i drift i december 1994 och som kopplar samman elnäten i Sverige och Tyskland. Nätkoncession för ledningen med anl.nr 8200A meddelades den 23 juli 1992. Ledningen är ansluten till Affärsverket svenska kraftnäts överföringssystem på den svenska sidan och till den tyska stamnätsägaren TenneTs överföringssystem på den tyska sidan. Sedan den 10 maj 2010 ställs ledningens totala kapacitet till marknadens förfogande genom marknadskoppling via Multi-Regional price Coupling (MRC).

I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 714/2009 om villkor för tillträde till nät för gränsöverskridande elhandel (elförordningen) finns särskilda regler om hur överbelastningar i nätet ska hanteras mellan sådana utlandsförbindelser som det är fråga om i aktuellt ärende och om hur inkomster av sammanlänknings (flaskhalsintäkter) ska användas. Detta innebär att det inte är tillåtet med reservationspriser (nätтарiffer) inom ramen för kapacitetstilldelningsmetoderna för denna utlandsförbindelse. Företaget får därför inte ta ut särskilda avgifter för överföringen av el. Intäkterna kommer istället från de kapacitetsintäkter vid överbelastning som utlandsförbindelsen tilldelas genom marknadskopplingen via MRC.

Enligt elförordningen ska Ei varje år offentliggöra en rapport som ska redovisa de intäkter från överbelastning som samlats in mellan den 1 juli föregående år och den 30 juni innevarande år. Rapporten ska även innehålla en beskrivning av hur dessa intäkter används, samt en bekräftelse på att de har nyttjats på ett sätt som är förenligt med förordningen.

Enligt elförordningen ska Ei därutöver säkerställa att den faktiska användningen av intäkter från överbelastning är förenlig med elförordningen och dess riktlinjer, samt att de samlade intäkterna från överbelastning som följer av tilldelningen av överföringskapaciteten uteslutande används för ett eller flera av de ändamål som beskrivs i förordningen. Mot denna bakgrund har Ei såvitt nu är ifråga begärt att företaget ska komma in med uppgifter avseende intäkter från överbelastning för perioderna 1 juli 2013–30 juni 2014 och 1 juli 2014–30 juni 2015. Företaget har lämnat sådana redogörelser och angivit vad intäkterna från överbelastningen uppgick till och vad de använts till.

I den årliga rapporteringen som sker till kommissionen har Ei både år 2014 och 2015 anfört att myndigheten anser att det finns ett behov av att analysera företagets användning av intäkterna från överbelastningen mer i detalj för att kunna avgöra om företagets användning stämmer överens med bestämmelserna i elförordningen. Ei:s rapport har publicerats på Ei:s hemsida.

Med anledning av de inkomna redogörelserna har Ei därför begärt att företaget ytterligare ska redogöra för hur företagets intäkter från överbelastning fördelar sig på de ändamål som förordningen fastställer. Ei har i en begäran om uppgifter till företaget daterad den 19 november 2014 även förtydligat att Ei anser att företaget är att anses som systemansvarig enligt elförordningen (dnr 2014-101661).

Företagets redogörelse och inställning

Företaget har redovisat intäkterna per månad under perioden 1 juli 2013–30 juni 2014 och anfört att intäkterna bland annat har använts till att täcka elhandelskostnader samt för att upprätthålla tillgängligheten och allokerad överföringskapacitet på överföringslänken. Styrelsen föreslår därefter för årsstämman hur de resterande vinstmedlen ska disponeras.. Företaget har sänt in årsredovisningen för 2013 som underlag för företagets kostnader, dels en tabell för 2013 och första halvåret 2014 som innehåller information om kostnaderna för att säkerställa och balansera transaktionerna på dagen före marknaden.

Företaget uppger vidare att elförordningens bestämmelser om rapportering och användning av intäkter från överbelastning inte är tillämpliga på företaget, eftersom företaget inte är att anse som systemansvarig för ett överföringssystem. Det går inte att på något relevant sätt fördela dess investeringar och kostnader i enlighet med den åberopade artikeln.

Utifrån elförordningens bestämmelser har företaget ändå fördelat användningen av intäkterna från överbelastning på ändamålen enligt artikel 16.6 a och b i elförordningen enligt följande.

Tabell 1 Företagets intäkter för 1 juli 2013 - 30 juni 2015

	1 Juli 2013 till 30 Juni 2014	1 Juli 2014 till 30 Juni 2015
Totala intäkter från överbelastning	159 542 374 kr	177 939 624 kr
Använt enligt a)	61 016 510 kr	48 995 127 kr
Använt enligt b)	98 480 864 kr	128 944 497 kr

Det första tillåtna ändamålet "(a) garantier för att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig" handlar enligt företaget om att tillse att kapaciteten alltid är tillgänglig för köparna trots att det kan uppkomma hinder i den faktiska överföringen (firmness). Sådan firmness kan vara finansiell, det vill säga att kapacitetsköparen får ekonomisk kompensation för sin uteblivna vinst, eller fysisk, det vill säga att kabelägaren tar över och hanterar motsvarande energiobalans på respektive sida av sammanlänkningslinjen. Företaget tillhandahåller fysisk firmness i förhållande till tilldelad kapacitet. Kapaciteten på Baltic Cable tilldelas för påföljande dag genom marknadskopplingsprocessen, som numera hanteras av elbörserna i NWE-regionen. Företaget står för hela obalanskostnaden om det, efter att tilldelning har skett, inträffar ett avbrott på kabeln eller en stamnätsägare begränsar kapaciteten.

Det andra tillåtna ändamålet är "(b) nätinvesteringar för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten, särskilt sådana som avser nya sammanlänkningslinjer". Om intäkterna inte på ett effektivt sätt kan användas för ändamålen a eller b, kan de få användas för att reducera nättariffer, förutsatt att de berörda medlemsstaternas tillsynsmyndigheter godkänner det.

Det är enligt företaget tydligt att lagstiftaren endast har tänkt på normala stamnätsägare som driver ett stamnät tillsammans med en eller flera sammanlänkningslinjer. Avsikten var

att stamnätsägarna skulle täcka alla sina kostnader, inklusive kostnaderna för finansiering och drift av sammanlänkningarna, genom sina tariffer och inte genom sina intäkter från överbelastning. Kostnaderna och riskerna för dessa sammanlänknings skulle således bäras av nätanvändarkollektivet. Intäkterna från överbelastning var extrainkomster för stamnätsägarna. Lagstiftaren ville därför öronmärka sådana överflödiga inkomster för att finansiera sammanlänkningskapacitet och inte den normala stamnätsdriften. Företaget har inga nätkunder och har således inte några intäkter från nättariffer. Det betyder att det är företaget, inte nätanvändarkollektivet, som bär alla kostnader (driftskostnader och kapitalkostnader) och alla risker hänförliga till den ursprungliga investeringen i Baltic Cable. Riskerna avser både teknisk risk (risk att kabeln drabbas av fel eller skada och behöver repareras samtidigt som inga intäkter genereras) och marknadsrisk (risk att prisskillnader mellan Tyskland och Sverige inte föreligger). Vidare utsätts företaget för risken att stamnätsägarna Svenska kraftnät och TenneT begränsar kapaciteten för att avhjälpa flaskhalsar i deras egna nät. I företagets fall måste därför intäkterna från överbelastning användas för att kompensera företaget att det bär alla kostnader och risker hänförliga till den existerande sammanlänknings.

Företaget anser slutligen att Artikel 16.6 kan tillämpas på företaget som ett enskilt sammanlänkningsföretag om man också tar hänsyn till den initiala nätinvesteringen. Till skillnad från en sammanlänkning som är ägd av ett normalt stamnätsföretag innebär detta inte någon överflödig inkomst för företaget, eftersom inga kostnader överförs till några nätanvändare och eftersom företaget inte har någon garanterad intäkt. Det är i linje med ordalydelsen av artikel 16.6 och troget mot bestämmelsens syfte att anse att alla intäkter som inte används till firmnesskostnader används till nätinvesteringar för att bibehålla överföringskapaciteten.

Bestämmelser som ligger till grund för beslutet

Elförordningen (714/2009)

En sammanlänkning är en överföringsledning som passerar eller sträcker sig över en gräns mellan medlemsstater och som kopplar samman medlemsstaternas nationella överföringssystem (artikel 2.1).

En överbelastning är en situation där en sammanlänkning mellan nationella nät för överföring på grund av kapacitetsbrist i berörda sammanlänknings och/eller nationella överföringssystem inte kan ta emot alla de fysiska flöden som uppstår genom internationell handel, som marknadsaktörerna efterfrågar (artikel 2.2 c).

Systemansvarig för överföringssystemet är varje fysisk eller juridisk person som ansvarar för drift och underhåll och, vid behov, utbyggnad av överföringssystemet inom ett visst område och, i tillämpliga fall, dess sammanlänknings till andra system och för att säkerställa att systemet på lång sikt kan uppfylla rimliga krav på överföring av el (artikel 2.1, jämfört med artikel 2.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/72/EG om gemensamma regler för den inre marknaden för el (elmarknadsdirektivet)). Alla inkomster från tilldelning av sammanlänkning ska användas för följande ändamål

- a) garantier för att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig, och/eller
- b) nätinvesteringar för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten, särskilt sådana som avser nya sammanlänkningar.

Om intäkterna inte på ett effektivt sätt kan användas för ändamålen i a) eller b) ovan får de användas, upp till ett högsta belopp som ska fastställas av de berörda tillsynsmyndigheterna (för Sveriges del Ei), som en intäkt som ska beaktas av tillsynsmyndigheterna när de godkänner metoder för att beräkna nättariffer och/eller fastställer dessa. Detta kan ske förutsatt att de berörda medlemsstaternas tillsynsmyndigheter godkänner det. Tillsynsmyndigheten ska informera byrån om godkännandet.

Den resterande delen av intäkterna ska placeras på ett separat internkonto tills det blir möjligt att använda den för de ändamål som avses i a) och/eller b) ovan (artikel 16.6).

De systemansvariga ska i förväg tydligt fastställa hur de ska använda eventuella intäkter från överbelastning som de kan komma att erhålla och rapportera om den faktiska användningen av dessa intäkter. Tillsynsmyndigheten ska säkerställa att denna användning är förenlig med förordningen och dess riktlinjer och att de samlade intäkterna från överbelastning som följer av tilldelningen av överföringskapaciteten används för ett eller flera av de tre ändamål som beskrivs i artikel 16.6 (punkt 6.4 i bilaga I).

Tillsynsmyndigheten ska senast den 31 juli varje år offentliggöra en rapport i vilken beloppet av de intäkter som samlats in under tolv månadersperioden fram till och med den 30 juni samma år fastställs. I denna rapport ska det även finnas med en beskrivning av hur dessa intäkter används samt en bekräftelse av att denna användning är förenlig med denna förordning och dessa riktlinjer, och att de samlade intäkterna från överbelastning används för ett eller flera av de tre föreskrivna ändamålen (punkt 6.5 i bilaga I).

Ellagen (1997:857)

Nätmyndigheten (Ei) är tillsynsmyndighet enligt elförordningen (12 kap. 1 § fjärde stycket).

En tillsynsmyndighet får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter och villkor som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite (12 kap. 3 § första stycket).

Ei:s motivering till beslutet

Baltic Cable är enligt artikel 2.1 i elförordningen en sammanlänkning och företaget är enligt artikel 2.4 i elmarknadsdirektivet systemansvarig för överföringssystemet (TSO) mellan Sverige och Tyskland. I och med att Baltic Cable är en sammanlänkning enligt elförordningen får intäkterna från sammanlänkningen endast användas i enlighet med

bestämmelserna i artikel 16.6. Att företaget är TSO framgår även av ett yttrande från Europeiska kommissionen till den tyska reglermyndigheten Bundesnetzagentur (Stellungnahme der Kommission vom 23.1.2014, C(2014) 424 final). Av kommissionens yttrande framgår även att den tyska reglermyndigheten Bundesnetzagentur anser att företaget är TSO och i november 2014 informerade Ei företaget om att Ei gör samma bedömning. Vad företaget nu anfört om att de inte är att anse som TSO föranleder ingen annan bedömning. Bestämmelserna i elförordningen ska därför tillämpas på Baltic Cable.

Företaget får enligt bestämmelserna i elförordningen endast använda intäkterna från överbelastning till att antingen garantera att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig, och/eller för nätinvesteringar för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten, särskilt sådana som avser nya sammanlänknings. Enligt elförordningen ska Ei säkerställa att företagets användning av intäkterna är förenlig med elförordningen och att de samlade intäkterna från överbelastning används för ett eller flera av de ändamål som anges ovan.

Företagets redogörelse för hur det säkerställer fysisk firmness i förhållande till tilldelad kapacitet är ett sätt att garantera att den tilldelade kapaciteten faktiskt är tillgänglig. Det sätt företaget använder intäkterna i denna del stämmer därför överens med hur förordningen kräver att intäkterna från överbelastning ska användas. Ei bedömer därför att 61 016 510 kr för perioden 1 juli 2013 till 30 juni 2014 och 48 995 127 kr för perioden 1 juli 2014 till 30 juni 2015 har använts på ett sätt som är förenligt med bestämmelserna i elförordningen.

Företaget anser att resterande intäkter är att jämställa med nätinvesteringar för att bibehålla eller upprätthålla överföringskapaciteten och att förordningen ska tillämpas med hänsyn taget till den initiala nätinvesteringen. En sådan tolkning är inte förenlig med vad som anges i artikel 16.6 i elförordningen. Förordningens bestämmelse syftar till att ge företaget incitament att investera för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten, särskilt i nya sammanlänknings. Drift- och underhållskostnader för en redan befintlig kabel är inte samma sak som nätinvesteringar för att bibehålla eller öka överföringskapaciteten. Företaget har således haft intäkter som inte har använts enligt förordningens bestämmelser. Enligt artikel 16.6 i elförordningen ska dessa intäkter placeras på ett separat internkonto tills det blir möjligt att använda dem enligt första stycket a och/eller b i artikel 16.6. Detta har inte företaget gjort. För perioden 1 juli 2013 till 30 juni 2014 uppgår dessa intäkter till 98 480 864 kr och för perioden 1 juli 2014 till 30 juni 2015 uppgår dessa intäkter till 128 944 497 kr.

Ei har i de årliga avrapporteringarna till kommissionen för såväl år 2014 som år 2015 informerat om att myndigheten ställer sig tveksam till att företaget använder intäkterna på ett korrekt sätt. Ei:s rapport har offentliggjorts och företaget har således redan från början haft information och vetskap om att Ei inte godkänt företagets redogörelse för hur intäkterna använts och att ytterligare utredning om användningen av intäkternas överensstämmelse med elförordningens bestämmelser ska ske. Ei anser därför att den föreslagna åtgärden att förelägga företaget att placera intäkterna från överbelastning på

ett internkonto för hela perioden 1 juli 2013 till 30 juni 2015 enligt nedan är nödvändig med hänsyn till ändamålet och att den därför inte strider mot proportionalitetsprincipen.

Mot bakgrund av detta finner Ei att företaget ska föreläggas att placera intäkterna från överbelastning om 98 480 864 kr för perioden 1 juli 2013-30 juni 2014 och 128 944 497 kr för perioden 1 juli 2014-30 juni 2015 på ett separat internkonto tills det blir möjligt att använda dem för de ändamål som avses i artikel 16.6 a) och/eller b) i förordningen. Att beloppen har satts in på ett separat internkonto ska intygas genom att företaget inlämnar ett utdrag ur bokföringen samt ett revisorsintyg som styrker att så har skett.

Intäkterna från tilldelning av sammanlänkningar uppgår till stora belopp och det är av vikt att intäkterna används för de angivna ändamålen för att utveckla en väl fungerande europeisk elmarknad där överföringskapaciteten mellan länderna upprätthålls och/eller ökas. Föreläggandet enligt punkten 3-4 ska därför förenas med ett vite som uppgår till fem miljoner kronor (5 000 000 kr) för varje påbörjad månad som föreläggandet inte följs räknat tre månader från det att Baltic Cable AB delges detta beslut.

Hur man överklagar

Se bilaga 1, Så här gör du för att överklaga beslutet.

Detta beslut har fattats av generaldirektören Anne Vadasz Nilsson. Vid den slutliga handläggningen deltog även chefsekonomen Therése Hindman Persson, särskilde rådgivaren Göran Morén och analytikern Mathilda Lindersson, föredragande.

Anne Vadasz Nilsson

Mathilda Lindersson

Bilagor:

Bilaga 1 Så här gör du för att överklaga beslutet

Skickas till:

Europeiska kommissionen (för kännedom)

The European Agency for the Cooperation of Energy Regulators (för kännedom)

Die Bundesnetzagentur (för kännedom)